

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIV TA‘LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT
O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA
XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

**XALQARO ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYA MATERIALLARI**

2025-yil 18-oktabr

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK
TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari

2025-yil 18-oktabr

Toshkent – 2025

**PARSELLYATSIYA VA METAFORANING O'ZARO
ALOQADORLIGI
THE INTERRELATION OF PARCELLATION AND METAPHOR**

DOI: 10.52773/tsuull.conf.2025.18.10/ZIHK9603

O'ralova Nargiza Isroilovna

*Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat
o'zbek tili va adabiyoti universiteti tayanch doktoranti,
imomaliyevanargis@gmail.com*

Annotatsiya: *Maqolada kognitiv tilshunoslikda diqqatni jamlash vositasi sifatida parsellyatsiyaning o'rni tahlil qilinadi. Unda parsellyatsiyaning badiiy va publitsistik diskurslarda ifodalilikni oshirishi hamda o'quvchi idrokini boshqarishdagi ahamiyati ko'rsatiladi. Tadqiqot parsellyatsiya va metaforaning o'zaro ta'sirini yoritib, ularning nutqiy ta'sir kuchini sezilarli darajada oshirishini ta'kidlaydi. Natijalar parsellyatsiyaning yashirin ma'lumotlarni fokusga olib chiqishi, metaforaning esa obrazlilik va hissiy ta'sirni chuqurlashtirishini ko'rsatadi. Shu tariqa, ular zamonaviy diskurs tahlilining muhim vositalari sifatida baholanadi.*

Kalit so'zlar: *parsellyatsiya, metafora, kognitiv tilshunoslik, psixologiya, tajriba.*

Annotatsion: *The article analyzes the role of parcellation as a means of attention focusing in cognitive linguistics. It highlights how parcellation enhances expressiveness in literary and journalistic discourse and contributes to guiding the reader's perception. The study explores the interaction between parcellation and metaphor, emphasizing that their combination significantly strengthens the persuasive and stylistic impact of discourse. The findings show that parcellation brings implicit information into focus, while metaphor deepens imagery and emotional resonance. Thus, both are evaluated as essential tools of modern discourse analysis.*

Keywords: *parcellation, metaphor, cognitive linguistics, psychology, experiment.*

Lingvokognitiv tadqiqotlarda diqqatni jamlash lingvokognitiv jarayonlarning keng sinfi sifatida aniqlanadi. Bunda biron til tashuvchilarning diqqati taqsimlanishida o'zgarishlar sodir bo'ladi. Ma'lum jihatlarning ahamiyatini oshirishga olib keladigan til konstruksiya qilinayotgan vaziyatlar, ya'ni ularni diqqat markaziga ko'chirish. Diqqatni jamlash shakllanishning muhim omili sifatida qabul qilinadi.

Fokuslash jarayoni turli xil formatlarda: leksik-semantik, sintaktik va diskursiv formatlarda bo'lishi mumkin. [Ирисханова, 2014: 320]

Fokuslashning eng yorqin sintaktik vositalaridan biri parsellyatsiya hisoblanadi. Ushbu fakt E. Senford kognitiv psixologiya laboratoriyasida o'tkazilgan tajribalar davomida aniqlandi. (University of Glasgow, UK). Tajribalarning maqsadi bosma matnlardagi ma'lumotlarga bo'lgan e'tiborni ko'tarish yoki pasaytirish qobiliyatiga ega bo'lgan konstruksiyalarni aniqlash edi.

Olimlar aniqlashicha, parsellyatli uzilish sinaluvchining e'tiborini kuchaytiradi. U diqqatni parsellatga yo'naltirib, uni deavtomatlashtiradi va u shu orqali ma'lumotlarni yaxshiroq eslab qolishni ta'minlaydi.

Demak, tadqiqotchilarning fikriga ko'ra, parsellyatsiya qabul qilish jarayonida diqqatni jamlashni talab qiladi va qayta taqsimlashning samarali vositalaridan biri hisoblanadi va e'tiborni o'ziga qarata oladigan saamarali vosita hisoblanadi. [Sanford A.J.S., Sanford A.J., Molle J., Emmott C. Shallow 2006. № 2 (42). P. 109–130.]

Kognitiv psixologlarning tadqiqot natijalariga tayanib, biz parsellyatsiyani ongli va nazorat qilinadigan deb ta'riflashimiz mumkin.

Muallif tomonidan tanlab olish va biror-bir attensial fokusga joylashtirish va u tasavvur qilinadigan obyekt yoki vaziyatning xususiyatlari ko'proq ahamiyatli. Parsellyatsiya deganda biz vizual-natijasi bo'linish bo'lgan grafik operatsiyani ammo mustaqil bo'lmagan yagona sintaktik konstruksiyani semantik-sintaktik jihatdan tarkibiy qismlarni tushunamiz.

Parsellatsiya operotrlari yoki uning matndagi signallari oxirgi parsellyat uzilishini amalga oshiruvchi singrafema (parsellografda) va parsellyatning bosh harfi hisoblanadi.

Atensial fokuslash, aytib o'tilganidek, eng muhim ma'lumotlarni chiqarishning samarali vositasi bo'lib referent vaziyatga yoki uning jihatlariga e'tibor qaratish. Bu xususiyat parsellyatsiya adresatning ongini manipulyatsiya qilish imkonini beradi, ushbu hodisa badiiy va publitsistik diskursning ahamiyatini oshiradi .

Diskursda parsellyatsiya ko'pincha o'zaro ta'sir qiladi va qo'llab-quvvatlanadi. Turli uslubiy bo'yoqdor vositalar bilan leksik-semantik va/yoki sintaktik formatda, ya'ni stilistik ifodalilikni oshiruvchi figuralar va troplar bilan, tasvirchi-parsellyatning mavjudligi va natijada yanada ko'proq parsellyatsiyaning kommunikativ-pragmatik imkoniyatlarini oshirishga xizmat qiladi.

Parsellyatsiya bilan konvergensiya kiruvchi eng ko'p uchraydigan vositalar orasida biz metafora, gradatsiya, o'xshatish, farq-takror turlari, antiteza, polisindetonlarni uchratdik. (xususan, konvergen-parsellyatsiya va takrorlash nazariyasiga qarang: [Богоявленская, 2015:15]). Shuni ham ta'kidlash kerakki, diskursda ularning kombinatsiyalarining turli xil variantlari bo'lishi mumkin. Parsellyatsiyaning bu o'zaro ta'sirga bo'lgan qobiliyatini konvergent potensial deb ataymiz, konvergensiya deganda turli darajadagi til vositalarining diskursda o'zaro ta'sirga intilishini tushunamiz. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, konvergensiya parsellyatsiyaning eng yorqin hamkori metaforadir. Metafora stilistika murojaat

qiladigan asosiy tushunchalardan biridir. Stilistika doirasida metafora tropning bir turi, "predmetdan belgiga ko'chish" sifatida ta'riflanadi.

Predmet ularning assotsiativ aloqasi asosida subyektiv idrok etilgan o'xshashliklar. Bunday yondashuvda metafora o'xshatishni ifodalaydi, bunda o'xshatilgan narsa o'xshatilgan narsa bilan almashtiriladi va "ta'kidlash uchun predmetlarni tavsiflashda qo'llaniladi. Ularni g'ayrioddiy burchak ostida ifodalash uchun ularning kam seziladigan xususiyatlarini ko'rish". Qayd etilishicha, metafora barcha troplardan alohida ekspressivligi bilan farq qiladi.

Metafora turli-tuman predmetlarning bir-biriga yaqinlashishi va kutilmaganda o'xshatilishi va hodisalarni mohiyatan yangicha tushunib, uning ichki tabiatini ochib berishga qodir [Чудинов,2001:238]. Boshqalar kabi troplar, metafora so'zning shunday xususiyatiga asoslanadiki, u o'z ma'nosida nafaqat predmet (hodisa)larning muhim va umumiy sifatlariga, balki uning ikkinchi darajali ta'riflari va individual sifat hamda xususiyatlarining butun boyligiga ham tayanadi. Shunday qilib, metaforaning paydo bo'lishi so'zlarning "ikkilamchi" ma'nolari bilan bog'liq bo'lib, badiiy va publitsistik diskurslarda tasvirlanayotgan voqelikning muhim xususiyatlari, xossalari, tafsilotlari, belgilarini ochib berishning muhim vositasiga aylanadi.

Kognitiv tilshunoslikda metafora boshqacha obrazlilik vositasi sifatida, balki asosiy aqliy operatsiya sifatida ko'rib chiqiladi.

Ikkita tushunchaviy sohani (aqliy makonlarni) birlashtiradi va sohani tuzilmalashtirish imkoniyatlaridan foydalanish imkoniyatini yaratadi. [Кюсе, 2015:48] M.I. Kiosening aniqlik kiritishicha, kognitiv-funksional yondashuvning bilvosita (ikkilamchi) vositalaridan biri metaforadir.

Nomlash, uning jarayonida referent obrazining transformatsiyasini keltirib chiqaradigan qayta fokuslash sodir bo'ladi. M.I.Kiose metaforani semantik sakrash ishtirokidagi bilvosita nominatsiya vositalari guruhiga kiritadi va metaforik qayta fokuslash texnikasi uchun "referentning dastlabki obrazi makoni bilan kesishmaydigan mental makonni ifodalovchi baholash turidagi konseptual elementning faollashuvi xos" ekanligini ta'kidlaydi.

Tadqiqotga kirishar ekanmiz, biz o'z oldimizga quyidagilarni qo'yamiz:

Vazifa: parsellyatsiya konvergent potensialining o'ziga xosligini uning badiiy va publitsistik diskurslarda metafora bilan o'zaro ta'siri misolida nutqiy ta'sir usullarining yangi-yangi kombinatsiyalarini doimiy ravishda ishlab chiqaradigan sohalar sifatida aniqlash. Parsellyatsiya va metaforani ushbu nuqtayi nazardan ko'rib chiqish tilshunoslikning kognitiv-funksional yo'nalishi vakillarining ishlariga tayanadigan tahlil metodikasiga murojaat qilish zaruratini keltirib chiqaradi. (O.K. Irisxanova, M.I. Kiose, L. Talmy, R. Langacker, J.R. Taylor).

Tadqiqotda biz. O.K. Irisxanova va M.I. Kiose tomonidan ishlab chiqilgan ba'zi usul va texnikalardan faol foydalanamiz. Bundan tashqari, biz deparsellyatsiyaning eksperimental usulidan foydalanamiz, bunda biz parsellografemani olib tashlash va reintegratsiyani tushunamiz.

Parsellyatsiyalangan elementni asosiy qismning tuzilmasiga kiritadi, bu esa dastlabki parsellyatsiyagacha bo'lgan tuzilmani tiklash imkonini beradi. Qiyoslash parsellangan va deparsellangan variant. Dastlab badiiy matndan olingan parchaga murojaat qilamiz:

V. Tokarevaning "Yer sirlari" hikoyasiga ta'rif berilgan hikoyaning markaziy qahramonlaridan biri - Nikolayeva: Bu tasdiqlash ehtiyoji ishonchsizlikdan kelib chiqqan edi o'zida. Tashqi ustunlik kompleksida u baribir nomukammallik kompleksini his qilardi. U o'ziga ishonmasdi. Alyolaning o'ziga bo'lgan ishonchi uni uchun juda zarur edi. U suvda yuzaga chiqmasligi uchun. Yer yuzidan shamolda uchib ketmasligi uchun [Токарева, 2006:17].

Ma'lumki, ma'nolar muayyan kontekstga bog'liq bo'lib, ularning talqin - retsiyentning bevosita diskursda turli bilim sohalari o'rtasidagi metaforik aloqalarni mustaqil ravishda qanday o'rnatilishiga bog'liq. Ushbu kontekstda qurilmaning asosiy qismida "solishtirma og'irlik" metaforik nominatsiyasi qo'llanilgan, "Fizik kattaliklar" atamasini ifodalaydi. Ma'lumki, ma'nolar muayyan kontekstga bog'liq bo'lib, ularning talqin - retsiyentning bevosita diskursda turli bilim sohalari o'rtasidagi metaforik aloqalarni mustaqil ravishda qanday o'rnatilishiga bog'liq. Ushbu kontekstda qurilmaning asosiy qismida "solishtirma og'irlik" metaforik nominatsiyasi qo'llanilgan, "Fizik kattaliklar" atamasini ifodalaydigan va mental makonga taalluqli bo'lgan.

Parsellyatsiya verbal darajada aniq ifodalanmagan ma'lumotni - qahramonning qo'rquvi, xavotirlari, Alena tufayli u qochishni istagan narsalarni asosiy fokusga olib chiqishga yordam beradi. Parsellangan elementlarni parsellema asosiga reintegratsiya qilish usuli shuni ko'rsatadiki, bu holda ular defokuslangan zonaga (ikkilamchi fokusga) tushadi:

"U o'ziga ishonmasdi, Alenaning ishonchi esa unga suv yuzasida qalqib chiqmaslik va yer yuzidan shamolda uchib ketmaslik uchun zarur."

Ko'rinib turibdiki, deparsellyat taqdimotda elementlarning salientligi (ajratib ko'rsatilganligi) neytrallashtiriladi, ekspressivlik olib tashlanadi, hissiy baholash pasayadi. Ijodkor uchun bo'lgan segmentlar parselyatlarga chiqarilgan bo'lib, yaratish uchun muhim ahamiyatga ega referent obrazi, uning niyatiga ushbu ma'noni ilgari surish kiradi.

Metafora badiiy asarda tasvirlanayotgan obrazni yanada yorqinroq, ta'sirchanroq qilishga yordam beradi. U o'quvchining tasavvurini boyitadi, unga chuqur his-tuyg'ularni yetkazadi. Parsellyatsiya og'zaki, eksplitsit darajada diqqat markazidan tashqarida bo'lgan ma'lumotlarni birinchi o'ringa olib chiqishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ирисханова О.К. Игры фокуса в языке: семантика, синтаксис и прагматика дефокусирования. М. : Языки славянской культуры, 2014. 320 с.

2. Sanford A.J.S., Sanford A.J., Molle J., Emmott C. Shallow processing and attention capture in written and spoken discourse // *Discourse Processes*. 2006. № 2 (42). P. 109–130.
3. Богоявленская Ю.В. Конвергенция парцелляции и лексического повтора во французских и русских медиатекстах // *Вестник Томского государственного университета. Филология*. 2015. № 3. С. 5–15.
4. Литература и язык. Современная иллюстрированная энциклопедия / под ред. проф. А.П. Горкина. М.: Росмэн, 2006. URL: https://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_literature/3053/Метафора
5. Чудинов А.П. Россия в метафорическом зеркале: когнитивное исследование политической метафоры (1191–2000 гг.). Екатеринбург : Урал. гос. пед. ун-т, 2001. 238 с. повешенных Ф. Вийона и ее переводах // *Сопоставительная лингвистика*. 2016. № 5.
6. Токарева В. Тайна Земли. URL: <https://profilib.net/chtenie/63760/viktoriya-tokareva-rasskazy-i-povesti-sbornik-60.php>

MUNDARIJA

<i>Sirojiddinov Shuhrat</i>	O'zbek tili – xalqaro maydonda!	
I SHO‘BA. O‘ZBEK TILSHUNOSLIGI VA TILSHUNOSLIKNING NAZARIY MASALALARI		
<i>Ashirboyev Samixon</i>	O'zbek adabiy tilining tayanch dialektini belgilash yo'lida	6
<i>Hakimova Muhayyo, Rahmatova Feruza</i>	O'zbek tilida kognitiv metonimiya	11
<i>Juraqobilova Xamida</i>	She'riy asarlarda kognitiv metaforalar shakllanishida lingvomadaniy omillarning ta'siri	17
<i>Mustafayev Fizuli</i>	Kino dilində söz birləşməsi və qoşa sözlər haqqında	24
<i>Jabborov Baxrom, Sharipova Sarvinoz, Istamova Shohista.</i>	O'zbek iboralarining milliy mentalitetni ifodalashdagi o'rni	32
<i>Turdiboyev Tohir</i>	Yordamchi so'zlar masalasiga doir ayrim qarashlar	37
<i>Abjalova Manzura</i>	Hozirgi o'zbek tili leksik sathiga doir ba'zi masalalar	42
<i>Sheronov Boyirboy</i>	Sintaktik sathda mazmuniy-shakliy nomutanosiblik haqida	50
<i>Madjidova Dilorom</i>	Современные методы и проблемы прикладного языкознания	54
<i>Tolipova Dildora</i>	Лакуны в узбекских письменных литературных источниках и проблемы их перевода	59
<i>Elova Dilrabo</i>	O'zbek tilshunosligida uslubiy xoslanishni farqlash xususidagi qarashlar	67
<i>Abdullayev Jumanazar</i>	Yangi O'zbekistonning mumtoz tilshunoslik merosi, zamonaviy lingvistik qadriyati	73
<i>Israilova Saodat</i>	Turk va o'zbek tillarida rang bildiruvchi leksemalar semantikasi	84
<i>Kasimova Ziyoda</i>	Cho'lponning "Kecha va kunduz" romanidagi frazeologik birliklarning badiiy-uslubiy tahlili	88
<i>Baxodirova Shaxlo</i>	Lakuna va realiya munosabati	92

<i>Hakimov Dilshod</i>	“Biz” va “o‘z” olmoshlarining o‘zbek tilidagi funksional maqomi: struktur-semantik tahlil	98
<i>Kurbanbayev Otabek, Qodirberganova Dilnura</i>	O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari	107
<i>Allaquliyeva Qunduz</i>	Ixtionimlarning lingvistik va ekstralingvistik omillar asosida yangi ma’no ifodalashi	113
<i>Isoqulova Qunduz</i>	So‘z-gaplarning noverbal vositalar bilan ifodalanishi	117
<i>Ismayilli Ayshen</i>	Sintaktik yolla yaranan mikrotoponimlar xulasə	122
<i>Davronova Zarnigor</i>	Sadriddin Ayniyning “Sudxo‘rning o‘limi” qissasidagi antroponimlarining kognitiv-semantik tahlili	132
<i>Muzaffarova Zarrina</i>	Metonimiyaning konseptual modellari	136
<i>Yusupova Aziza</i>	Metaforaning she’riy matnlarda aks etishi	140
<i>Mamarasulova Maftuna</i>	Fonosemantik g‘oyalarning rivojlanish bosqichlari	146
<i>Abdurasulova Dilnoza</i>	Ayollar nutqida konnotatsiya va murojaat birliklarining pragmatik xususiyatlari	151
<i>Soqiyeva Shirin</i>	Tilshunoslikda konseptni o‘rganishda til va madaniyatning o‘rni	157
<i>Abruyeva Zaxro</i>	O‘zbek tilidagi murojaat shakllarining konseptual tuzilishi	160
<i>Bovmanova Bashorat</i>	O‘zbek tilida halollik tushunchasining leksik-semantik ifodalanishi	164
<i>Jumaniyozova Charos</i>	Hajm-o‘lchov bildiruvchi sifatlarning nisbiylik xususiyati	168
<i>Xayrullayeva Ra’no</i>	Kichraytirish qo‘shimchalarining nutqdagi ahamiyati	172
<i>Tursunova Sojidxon</i>	“Fayzining amakisi” hikoyasidagi nutqiy akt vositasida ifodalangan ironiyalar tahlili	177

<i>Utegenova O'g'iloy</i>	Badiiy asarlarda tasviriy ifodalar	181
<i>Maxmudova Matluba</i>	Qaratqich kelishigi semantikasiga doir ayrim mulohazalar	185
<i>Xolmamatova Sarvinozxon</i>	Konnotatsiya va konnotativ birliklarning o'rganilganlik darajasi hamda turlari	191
<i>Turg'unboyeva Dilnoza</i>	Zamonaviy tilshunoslikda miqdor kategoriyasining o'rni	199
<i>O'ralova Nargiza</i>	Parsellyatsiya va metaforaning o'zaro aloqadorligi	204
<i>Jabborova Aziza</i>	O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning BMT Bosh Assambleyasining 72-sessiyasida so'zlagan nutqidagi evfemizmlarning morfologik tahlili	209
<i>Odilova Dilobar</i>	Jahon tilshunosligida o'xshatishlarning ilmiy tadqiqi	214
<i>Nazarov Qobilbek</i>	Turli tizimdagi tillarda soma komponentli maqollarning tasniflanishi	218
<i>Mullaboyeva Shirin</i>	Til, estetik tafakkur va didning paremiologik birliklarda ifodalanishi	226
<i>G'aybullayev Erkinjon</i>	O'zbek madaniyatini ifoda etishda lakunalarning roli: Cho'lpon asarlari misolida	230
<i>Oripova Mavluda</i>	Sinestezik metaforalarning lingvomadaniy xarakteri:sinestezik metafora va milliy o'ziga xoslik	240
<i>Otaxonova Sohiba</i>	Antroponimlarning internet va yangi media makonidagi o'rni	245
<i>Shodmonaliyeva Yulduz</i>	Modallik bilan tasdiq-inkor kategoriyasining o'zaro munosabati	250
<i>Sobirova Maftuna</i>	Konchilik terminotizimi va uning o'zbek leksik tizimidagi o'rni	256
<i>Umarova Shahzoda</i>	O'zbek tilshunosligining kombinator lingvistikaning shakllanishidagi o'rni	260
<i>Turg'unova Maftuna</i>	Til taraqqiyotida kognitiv tilshunoslikning o'rni	270
<i>Muratova Nafisa</i>	Tilak va tabrik nutqiy aktida ekstralingvistik	274

	vositalarning o'rni	
<i>Murotov Hamro</i>	Reklama matnlarining tasnifi	280
<i>Normuminov Laziz</i>	Qo'chqor Norqobil hikoyalarida xalqona so'zlashuv, ibora va maqollarning qo'llanishi	285
II SHO'BA. AMALIY TILSHUNOSLIK VA LINGVODIDAKTIKA MUAMMOLARI.		
<i>Xolmanova Zulxumor</i>	Tilning ma'lumotlarni saqlash va yetkazish funksiyasi	289
<i>Qurbonova Munavvara</i>	Ontolingvistika va pragmalolingvistika munosabatida deyktik birliklarning o'rni	297
<i>Ruzibayeva Nigoraxon</i>	Psychological needs in the language classroom	303
<i>Abdurahmonova Muqaddas</i>	Ментальные омонимы в когнитивной лингвистике	308
<i>Umurzoqova Marhabo</i>	Badiiy matnda ayol lisoniy shaxs tiplari xususida	317
<i>Abjalova Manzura</i>	O'zbek tili multikorpusi – zamonaviy ta'limiy tizim	321
<i>Ruzmetova Novval</i>	Роль узбекских народных традиций в социокультурном развитии студентов	326
<i>G'ulomova Nargiza</i>	Alisher Navoiy mualliflik korpusini yaratishda statistik ma'lumotlarning muhimligi	335
<i>Dedaxanova Muazzam</i>	Lingvistik ekspertizaning yuzaga kelishi va shakllanish tarixi	344
<i>Shamsiyeva Manzura</i>	Animatsion filmlarning aksiolingvistik jihatlari	347
<i>Xudaykulova Shaxnoza</i>	O'zbek tili diskursida global qadriyatlarining aksiolingvistik integratsiyasi	353
<i>Ibragimova Sayyora</i>	Псевдонимы узбекских и русских писательниц: генезис, семантика и когнитивные особенности	357
<i>Tilyabayev Kamil</i>	Благодарные: из эмоционального опыта	361

	изучения узбекского языка как второго	
<i>Alimardanov Elyor</i>	Xorazm dialektal zonasining qipchoq shevali areallari	369
<i>Bozorova Sabohat</i>	Gazeta tili va publitsistik janrlarning lingvostilistik xususiyatlari	372
<i>Abduvoxidova Mavzuna</i>	Обучение грамматике в условиях коммуникативного подхода	377
<i>Mamadayupova Vasila</i>	Katta yoshdagilarning xorijiy til o'rganishi	381
<i>Azizova Feruza</i>	Raqamli texnologiyalarning til evolyutsiyasiga ta'siri: XXI asrda yozma va og'zaki muloqotning transformatsiyasi	385
<i>Abdullayeva Roxila</i>	Xarakter ifodalovchi birliklarning freym tahlili	389
<i>Yusupova Shahzoda</i>	Suggestiv nutq ta'sirchanligini oshirishda sifatlarning o'rni	393
<i>Mamirova Xayriniso</i>	Ko'p ma'noli so'zlarni qayta ishlashning gibridd modellari	398
<i>Nabiyeva Parvina</i>	Assotsiativ tezaurus: til tasviri va inson ongining modellashtirilishi	405
<i>O'rinova Zarifa</i>	Iqtiboslarning intertekstual tezaurusda aks etishi	410
<i>Rayimjonova Matluba</i>	Rauf Parfi she'riyati leksikasini chastotali lug'at asosida tadqiq qilish muammolari va yechimlari	414
<i>Turobova Nargiza</i>	Ulug'bek Hamdam ijodining lingvopragmatik tahlilida presuppozitsiya	418
<i>Abdullajonova Madina</i>	"Fiziologik xatolar"ni disgrafiyadan farqlash masalasi	424
<i>Pulatova Umriniso</i>	Yoshlar slengining ayrim o'ziga xos hududiy xususiyatlari	428
<i>Imomova Ismigul</i>	Dramatik matnlarda qo'llanilgan barqaror birikmalar va maqollarning intertekstual ohang va mazmunini boyitishdagi roli	435
<i>Arolova Nafisa</i>	Til o'zlashtirishda leksik portlash hodisasi	440
<i>Tursunboyeva Fayiza</i>	Korpus lingvistikasining diniy matnlardagi o'rni	443

<i>Amrullayeva Mohinur</i>	O'zbek tilidagi ayrim fe'l-atvor frazemalarining semantik tasnifi va uslubiy xususiyatlari	450
<i>Mirnosirova Dilbar</i>	Bolalar verbal assotsiatsiyalarining ayrim sintaktik xususiyatlari	454
<i>Aminova Zilola</i>	Darsdan tashqari mashg'ulotlarda o'zga tili o'quvchilarning nutqini o'stirish	462
<i>Muratova Ademi</i>	Multilingualism and bilingualism in turkic-speaking countries: contemporary challenges and development prospects	466
<i>Umurzakova Zuxraxon</i>	Ona tili darslarida interaktiv raqamli resurslarni tatbiq etishning didaktik qulayligi	472
<i>Maxmudjonova Nargizaxon</i>	Tilshunoslarga bog'lab berilgan tomorqa...	477
III SHO'BA. MADANIYATLARARO MULOQOT VA O'ZBEK TILI TARAQQIYOTI		
<i>Uluqov Nosirjon, Solixodjayeva Xavasxon</i>	O'zbek sayillari va ayrim turk bayramlarining etnolingvistik hamda lingvokulturologik tahlili	481
<i>Mirzodjanova Malika</i>	Сравнительный семантический анализ употребления английских “over”, “above” и их таджикских эквивалентов	489
<i>Komilova Gavharoy</i>	Nutq tadqiqida yangi yondashuvlar	484
<i>Pulatova Zamira</i>	Роль межкультурной коммуникации в процессе изучения языков	497
<i>Moldokulova Elina</i>	Сохранение узбекской культурной идентичности через язык и традиционный костюм в эпоху глобализации	501
<i>Yo'ldoshxonov Javohirbek</i>	Микротопонимы как ономастическая реалия: сравнительный анализ ташкента и лондона	505
<i>Abduqodirova Zebo</i>	The role of lingvocultural competence in the translation of specialized ecological texts. (English and Uzbek languages)	509

<i>Otamirzayeva Sug'diyona</i>	Teaching legal english in uzbek context: challenges of terminology	514
<i>Sayfiyeva Komila</i>	Fitonim komponentli o'zbek va ingliz maqollarining madaniyatlararo qiyosiy tadqiqi	521
<i>Madjidova Maftuna</i>	Лингвосоматические единицы которые характерные для арабской культуры	529
<i>Xasanova Sohijamol</i>	Ingliz va o'zbek tillarida "yaxshilik" va "yomonlik" kategoriyalarining lingvokulturologik tahlili	534
<i>Lafasova Mavjuda</i>	Xorij tilshunosligida o'xshatishlar tadqiqi	539
<i>Olimova Mushtariybonu</i>	O'zbek va ingliz xalq maqollaridagi "omad" va "omadsizlik" konseptlarining qiyosiy tahlili	544
IV SHO'BA. O'ZBEK TILINING XORIJDA O'QITILISHI VA O'ZARO HAMKORLIK MASALALARI		
<i>Akalin Ahmet</i>	<i>Kültür Taşıyıcısı Olarak Özbek Dilinin Diplomatik Fonksiyonu</i>	549
<i>Rahmonqulov Abdunazar</i>	O'zbek va tojik tillari interferensiyasi haqida	555
<i>Rafibayeva Nasiba, Mingboyeva Oypari</i>	Лингвистика и страноведческий аспект в преподавании иностранного языка	559
<i>Xakimova Mavzunadjon</i>	Лингвистическое табу и стратегия эвфемизации в таджикском и английском языках	563
<i>Musurmankulova Shaxribon</i>	Turk tiliga xos ayrim frazemalar tahlili	569
<i>Xodjayeva Mashhura</i>	Влияние глобализационных тенденций на методику обучения иностранным языкам	576
<i>Erkaboyeva Havojon</i>	Translation studies and the internationalization of the uzbek language	581

<i>Axmedova Niluzar</i>	Emotsional leksikaning semantik-pragmatik talqini: ingliz va o'zbek tillari misolida	584
V SHO'BA. TIL TARIXI VA TURKIY TILLAR TADQIQOTLARI		
<i>Seyhan Tanju</i>	Ali Şir Nevâyî ve Üslubunda Fiillerin Yeri	589
<i>Abdushukurov Baxtiyor</i>	O'zbek tilining tarixiy takomili va buguni	604
<i>Rahimi Farhad</i>	Nezrali'nin Çağatay Türkçesi Sözlüğünün Yanlışıları Üzerine	611
<i>Jafarzade Vahide</i>	Mustafa Zəririn “Siyərün-nəbi” əsəri haqqında bəzi qeydlər	640
<i>Muhammadiyahva Dilafro 'z</i>	“Boburnoma” parallel korpusini yaratishdagi tarjima tamoyillari	650
<i>Bo'ronov Anvar</i>	Poloves-qipchoq tillari maishiy leksikasi milliy identifikatsiyalash mezoni sifatida	657
<i>Xo'janiyazova Shahnoza</i>	Alisher Navoiyning “Sab' ai sayyor” asaridagi idish-tovoq nomlarining leksik-semantik xususiyatlari	665
<i>Xolmurodova Mushtariy</i>	“Nasoyim ul-muhabbat” asaridagi tibbiy terminlar tahlili	670
<i>Mirzayeva Ulker</i>	Yunan mənəbələrində işlənən Azərbaycan antroponimlərinin leksik-semantik təhlili	676
<i>Babazade Rahshane</i>	Mustafa Zəririn “Yüz hədis və yüz hekayə” əsərində zərflər	684
<i>Yodgorov Hamid</i>	“Qo'noq” umumturkiy leksemasining etimologiyasi	697
<i>O'razova Iqbol</i>	Frazemalar kognitiv semantikaning o'rganish obykti sifatida	701
<i>Azizzade Turkan</i>	R.O.Şor Yafəs-türk dil əlaqələri haqqında	705
<i>Saygin Muhterem</i>	Klasik Türk Edebiyatının Doğu Sahasında Sevgili İçin Kullanılan Bir İfade Körke Bay (Körkke Bay,	711

	Görge Bay)	
<i>Hamishog'lu Meryem</i>	Türkçenin İlk Sözlüğü Dîvânu Lugâti't-Türk'ten Özbek Türkçesine Bitki Adları	718
<i>Bakirov Qudratillo</i>	Turkiy dunyoda vaqt tushunchasi va uning o'rganilishi	734
<i>Sattorova Shahnoza</i>	O'zbek va turk tillarida bir xil etimologiyaga ega o'simlik nomlarining qiyosiy tahlili	739
<i>Maqsudova Feruza</i>	Muqaddas qadamjo nomlari – onomastika sohasining o'rganish obyekti sifatida	745
<i>Azizova Nilufar</i>	“Devonu lug'otit turk”dagi o'z qatlamga oid ijtimoiy munosabat semali leksemalar	750
<i>O'tkirbek Muhammad Sobir</i>	Arba'in she'rlarda “hayit” so'zining lingvopoetik timsollari	756
<i>Siddiqova Naimaxon</i>	Eskirgan so'zlarning eskirmagan ma'nolari	760
<i>Qasimova Sema</i>	“Kitabi-Dədə Qorqud” matnlərində qadin-kishi müraciət formalarinin üslubi, linqvistik və psixolinqvistik tahlili	766
<i>Turdiyeva Roza</i>	O'zbek, qoraqalpoq va ingliz tillaridagi maqollarda zoonimlarning umumiy va milliy xususiyatlari	774